

Szerkesztési iroda:

Nagybeeskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.

Hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
Hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1909.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAUER LAJOS.

XXXVIII. évfolyam 80. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, április 8.

Nagyheti elmélkedés.

— április 8.

Nagyheti elmélkedésnek önként kínálkozik az a gondtalan nekibuzakodás, amely minálunk a közvélemény egyes tájékain a háboru veszélyének elvonulása óta a lelkeket uralja. Ujra úgy beszél, ír és cselekszik egy csomó egyébként nagyon jóra való magyar ember, mintha Magyarország a brit szigetállamhoz hasonlóan a világ legnagyobb flottája által védett tenger közepén a remzeti és társadalmi egység minden áldását élvezné. Amíg egy kiszámíthatatlan európai háboru esélyével kellett számolnunk reggeltől estig, úgy látszott, mintha a belső harcok végleteinek veszedelmét egy jobb, bölcsebb látás kezdené háttérbe szorítani. A magyar nemzet, míg a külső ellenség közvetlenül a határ előtt állt, imponáló egységet mutatott. És ennek az egységnek nem kis része volt a háboru kitörésének előadásában. De amint az újságokban a „háboru“-rovatot a „béke“-rovat váltotta fel, a varázs egy csapásra megszűnt. Nyoma se volt már az erős, egységes „magyar nemzetnek“, amely a monarchia legbiztosabb támaszának, az európai politika kemény szavú tényezőjének bizonyult. Ujra csak pártokat és embereket, „67-eseket“ és „48-asokat“, „hazaárulókat“ és „homentőket“ látunk.

Nem szólunk most arról, hogy a nemzeti erő egységének ezt a szétforgácsolását kik okozták, mert ez a kérdés már teljesen világosan áll a közvélemény előtt. Felesleges újra hangoztatni azt a kétségtelen igazságot, hogy a belső viszályért a felelősség azokat terheli, akik egy tisztára gazdasági kérdést a pártok együttműködésének megghusítására használnak fel. Csak arra kívánunk itt rámutatni, hogy a nemzeti erő egységének szétforgácsolása ma egy árnyalattal sem kevésbé országrontó politika, mint amilyen két hét előtt lett volna, amikor még bizonyosra kellett venni a háboru közvetlen kitörését.

De nem szabad elfeledni, hogy a háborut a jelenlegi európai helyzet akadályozta meg s ha az itt közreműködő tényezőknek együttes érvényesülése egyfelől elodázta a háboru közvetlen veszélyét, másfelől azonban ugyanakkor máris elhíntette egy talán már a közeli jövőben elháríthatatlan európai összeütközés magvát. Anglia kimutatta a foga fehérét, elárulta, hogy mindenre kész a német versenytárs gyengítése érdekében. Oroszország pedig annyira mohón törekszik az összes szlávok protektorának szerepére és Ázsiában megtépett presztízisének helyreállítására, hogy amint pénzügyeit és hadügyeit rendbe hozza, kétségtelenül „aktív“ politikát kezd.

Ez az aktivitásba lépés pedig akkor éppen úgy saját érdekeink és létünk védel-

mére szólíthat minket sorompóba, mint a hogy a most lezárult szerb konfliktusnál Németország volt kénytelen a legnagyobb elismerést érdemlő fegyverbaráti hűség szempontján kívül saját európai helyzete érdekében a kardjára csapni.

Amikor tehát az újságokban a külső béke rovatával egyenlő arányban növekedik a belső háboru rovata, nem hallgathatjuk el ezeket az aggodalmakat. Magyarország európai helyzete sohasem volt több veszélytől környezve, mint most — a béke idején. Ezt értsék meg azok, akik olyan nyugodt lelkiismerettel éleznék ki nap-nap után ellentéteket magyar és magyar közt, mintha egész Európa a mi udvarlásunkra szietne. Pedig a lefolyt hetek tanulsága az, hogy Magyarország nagy ellentétek ütközői közé került. Ne pazaroljuk egymásra a puskaporunkat, mert lehet rá szükségünk olyan csatában, ahol nem pártok és frakciók érvényesüléséről, hanem az ország jövőjéről van szó.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken délután 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Veleki hölgyek részére minden nap délután 4 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybeeskereki munkásgimnáziuma április havi előadásának sorrendje a következő: Április 14. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Egészségtan. Április 16. 8-9-ig Egészségtan, 9-10-ig Elektrotechnika. Április 21. 8-9-ig Egészségtan, 9-10-ig Gazdasági vegytan. Április 23. 8-9-ig Történelem, 9-10-ig Gazdasági vegytan. Április 28. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Egészségtan.

Április 18. A kultúregyesület közgyűlése.

Április 19. Közigazgatási bizottság közgyűlése.

Május 6. Megyei áll. választmány ülése.

Május 9. Számonkérő tiszti szék.

Május 10. Tavasz rendezvény gyűlés.

Keresztrefeszítés.

— Nagypéntek. —

Ezerkilencszázkilenc esztendővel ezelőtt történt, hogy gyöngé vállain hurcolta a názareti a keresztet a jeruzsálemi Golgotha hegyére, ahol megfeszítették, mellét dardával általütötték és meghalt, miután szeméit égre szegezve kimondta a két szót:

— Atyám, beteljesedtet!

Amióta az emberiség él, a világnak ez egyik legnagyobb történelmi pillanata. A legnagyobb, de egyszerűsége és legtanulságosabb is Krisztus előtt is voltak vértanúk. De hova lett az ő emlékezetük? Eltűnt, mint az az éjjeli lepke, mely nyitott szobáinkban megjelenik egyszer a lámpa fényénél s azután kiröppen ismét az éjszakába. Honnét jött, hova tűnt, senki sem keresi. De a betlehemi barlangistállóban született embernek, aki magát Isten fiának nevezte, emlékezete más. Ez az emlékezet kétezer éven át nem hogy ki nem halt, hanem folytonosan erősödik az emberiség lelkében. És miért? Hiszen Hellásznak is voltak férfiai, akik kiitták a mérgező poharat, sem hogy az igazságot megtagadják? Azért, mert a názareti volt az első, aki meghalt a legfőbb eszméért, a szabadság eszméjéért. A szabadságnak azért az eszméjéért,

mely nem a gyűlöletben, egyik embernek a másik által való elgázolásában, a gyöngébbnek az erősebb által való kihasználásában, a nemzeteket lenyűgző fegyveres hatalomban keresi gyökerét, hanem a népek szeretetének szövetségében találja meg lerombolhatatlan fundamentumát. Ezért alapította meg a szeretet vallását, mely — mint látnoki szeme előre látta — a lelkek testvéri szövetségébe fogja vonni egykor a földnek különböző népeit. Ez a nagy szellem — mely még a mohamedánok vallása szerint is az égből vette eredetét — látta népe nyomorát, halotta faja asszonyainak siráimait, érezte az elnyomatást s akkor agyában utat tört a gondolat, hogy a zsarnokság megtörésére csak egy mód van, a népeknek a testvéri szereteten való szövetsége. Ezt az Eszmet, ezt az Igazságot hirdette. Ezért feszítette keresztre a saját népe, nemzetét.

Nagypéntek délután három órakor volt. A mennyboltozat beborult, az ég megdörögött s a koponyák hegyét rettenetes földrengés rázta meg. Az Igazság meghalt s akik keresztre feszítik, megrémülve mondák:

— Ez valóban az Isten fia volt!

És azóta más lett a világ? Nem. Az elmúlt ezerkilencszáz és néhány év óta hányzor feszítették itt keresztre — ha csak a saját nemzetünk történelméről nézzük is — az Igazságot és feszítik ma is.

Mikor Ő, a názareti kiadta lelkét, abban a pillanatban egy új fény sugar cikázott le a villám sugarakból a földre. Az emberiség egyenlőségének fogalma. És nem szűnt meg a harc ezért a fogalomért, hanem tart kétezered óta. Ez az egyenlőség pedig az volna — amint a törvényben írva van — hogy minden embernek egyforma jogai volnának. Az egyenlőség pedig megvan. De csak a kereszt árnyában. A sírhalmok alatt.

Poncius Pilátus alatt kínzaték, meghalt és eltemették. A halál sóhajtása jár közöttünk. De mi tudjuk, hogy ez maga nem a halál. Ez a sóhaj az új élet fuvalma. Fűvet, virágot nevel a földön, rügyet, levelet fakaszt a fára. Mert az idő egy miriárdnyi része azért hal meg, hogy életet adjon a következő pillanatnak. Mert a halál után jön a feltámadás. Talán ha nem eszűggedve, hanem erős karokkal dolgozunk, az eszme is kikel a koporsóból s fölzenget — ha nem is most, de idők multán — az igazi jobblétnek, feltámadásnak zsolozsmája...

Holnap nagypéntek napja alkalmából a nagybeeskereki r. k. plébánia-templomban d. é. 9 órakor ünnepélyes istentisztelet lesz, amelynek végeztével a szentséget az oltárhoz viszik; utána magyar szentbeszéd. Délután 3 órakor lamentáció, utána német szentbeszéd, este 6 órakor szentségbevétel.

A gör. kat. templomokban holnap d. é. 11 órakor ájtatosság, délután 3 órakor pedigvecsérnye lesz s ez alkalommal beszentelik a Megváltó testét.

A református templomban nagypénteken d. é. 10 órakor uri szentvacsora osztással egybekötött istentisztelet lesz. Az egyházi beszédet Herpay Ferenc debreczeni főiskolai tanuló, mint legátus tartja, az uri szentvacsorát pedig a lelkész osztja ki.

— Személyi hír. Botka Béla főispán, a ki hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten időzött, tegnap este visszaérkezett Nagybeeskerekre.

— Püspöki körlevél. Csernoch János dr. esanádi püspök ma adta ki ötödik körlevelét, amelyben meleg, atyai hangon szól az egyházmegye papságához. Első sorban közli a jövő hónapban végbemenendő bérmlás utitervét, valamint a középiskolai vallásstanárak jelentésére szóló utbaigazítást. Beszámol a körlevél a délaszországi földrengés károsultjai javára az

Tavaszi idény.

Szigoruan szabott árak.

NEIZER ÉS GOLDSCHMIDT NAGYBECSKEREK

Nagy raktár kész terfi- és gyermekruhák, felöltők, gallérok és külön nadrágokban.

Ujdonságok: Női és leányka paletók, raglánok, körgallérok és kimenők

minden divatszínben.

egyházmegyében eszközölt gyűjtésről. E szerint az egyházmegye papsága 6635 kor. 15 fillért gyűjtött volt. Közli a körlevél azután az Oltár-egyesület egyházmegyei fiókjának mult évi jelentését. A Oltár-egyesület fiókegyletei a csanádi egyházmegye területén két új fiókegylettel szaporodtak. Az Oltár-egyesület jelenleg 43 helyen 3351 tőből áll. Személyzeti híreket közöl ezután a körlevél, majd pályázati hirdetéseket tesz közzé. E szerint következő plebánosi állások vannak üresedésben: Nagylak, Károlyfalva, Varjas, Csiklovabánya és Nagykamarás. Végül közli a körlevél a vallás- és közoktatásügyi miniszternek elvi jelentőségű határozatát, amely szerint más-vallásúak párbért általában nem kötelesek fizetni.

— **Árvaházi gyűlés.** A helybeli árvaház-egylet választmánya tegnap Franz J. L. elnöklété mellett gyűlést tartott. Jelen voltak: Balázi József, Mayer Rezső, Weisz Izidor, Grandjean Ede, Baaden Károly, dr. Haidegger Lajos választmányi tagok, Szegfű Sándor titkár. A választmány előkészítette a közgyűlést, amelyet május hó elején a róm. kath. hitközséggel együtt tart meg. A számadások megvizsgálására a számvizsgáló-bizottságot küldi ki. Elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek az egybeállított költségvetést és ennek alapján esetleg még jelentkező két árva gyermeket vesz fel. Az árvaház tulajdonát képező Szent Vendel-kápolna helyét áruba bocsátja. Elnök jelentéséből örvendetes tudomásul vette a választmány, hogy a gyermekek nevelését Alfrédia nővér helyesen vezeti, a tanulási haladás és az egészségi állapot kielégítő. Örvendetes tudomásul vette még, hogy megnyílasa óta az árvaházat a társadalom meleg érdeklődésében és támogatásában részesíti.

— **Ingyenhelyek a Ludovikában.** A budapesti Ludovikában a jövő tanévre több államköltséges, t. i. t. i. ingyenes hely üresedésben van. A pályázni szándékozók a pályázati feltételeket s egyéb felvilágosításokat megtudhatják a városi főjegyzői hivatalban.

— **Kivándorlás Torontálból.** A vármegye alispáni hivatalában most állították össze a február hónapról szóló kivándorlási statisztikát. A statisztikai kimutatás szerint februárban összesen 837 utlevél iránti kérvény érkezett az alispáni hivatalhoz, mely utlevelek 1198 személyre szólnak. Ez elég magas szám ugyan, de némi megnyugtatásul szolgálhat az, hogy az utlevélkérek közül mindössze 449 férfi és 209 nő vándorolt csak ki, nagyobb részt persze Amerikába. Ugyancsak február havában visszavándorolt 104 torontáli férfi és 37 nő s így a lakosság csökkenése aránylag nem olyan nagy, mint például januárban volt s örömmel konstatalható az is, hogy Torontálvármegyében a kivándorlás, ha nem is szűnik meg egyhamar teljesen, de határozottan csökken, ami arra vall, hogy az általános megélhetési viszonyok is javultak.

— **Orvosválasztás.** Karlován a napokban volt az orvosválasztás, aminek az lett az eredménye, hogy dr. Talits Jánost választották meg közszégi orvosnak.

— **Köszönet.** A nagybecskereki árvaháznak Steinitzer Géza 20 koronát és Weisz Izidor 5 koronát adományozott. A nemesszivü adományozóknak ezután mond halás köszönetet az árvaház-egylet elnöksége.

— **Mulatság.** A törökbecse—aracsi ifjusági önképzőkör április 12-én a törökbecsei Royal-szálló termeiben tartandó kabaret-val egybeköltött táncestélyt rendez. Az estélyen színre kerül: „A betörő” című egyfelvonásos vígjáték, melyben László B. Jenő, Gottlieb Rózsika, Ungár Mihály, Klement Ede, Löbl Margitka szerepelnek. Önálló számokat adnak elő: Fehér Delinke, Sáfrány Katica, Löbl Margit, Soós Károly, Thurinszki Duán, Ungár Mihály, Klement Ede, László Márton. Conferencier László B. Jenő. Az előadás után tánc.

— **Tűzek.** Mint Szerbkeresztúrról jelentik, ott a napokban egy napon két nagyobb tüzeset volt. Az egyik esetben Argyelán Miklós ottani szegény földmivesnek kis vagyongaját tette tönkre a tűz. Leégett a háza s az elharapódzott tűz elhamvasztotta az istállót is, a melyben tehene bennégett. A kár egy része biztosítás útján megtérül. — Ugyanaz nap este kigyulladt a szerbkereszturi töltesen, a Felső-torontáli ármentesítő-társulat telepén elhelyezett nagy kazal szalma s hamarosan leégett. Mint hírik, a szalmát ismeretlen tettesek gyújtották fel s a csendőrség erőlyesen nyomozza őket,

annál is inkább, mert már nagyon gyakran vannak tűzek az ármentesítő-társulat szerbkereszturi részén.

Színház, irodalom.

* **A tanítónő.** Bródy Sándor nevezetes darabját „A tanítónő”-t választotta Tihanyi Miklós, a Vígyszínház jeles tagja első vendégjátékául. A tanítót játssza a darabban Tihanyi. Nem nagy szerep, de a kitünő művész ábrázolásában nagygyá növe edett. A tanító inkább epizódalak a darabban, amelyet a darab főalakjai vagy drámai szerepei rendszeren háttérbe szorítanak, de Tihanyi oly kiváló jellemzéssel, olyan hűen s oly drámai erővel játszotta a maga kedves szerepét, hogy képes volt a nagy szerepek mellett is állandóan magára vonni a közönség figyelmét és érdeklődését. Néhány vonással ugy megrajzolta a magyar tanító sanyaru sorsát, a szellemi proletáriátus szomorú végzetét hogy megrázott mindenkit. És ez az igazi művészetnek egyik fokmérője. Kis szerepet nagygyá, jelentőssé tenni, ahhoz igazi művész kell s ilyen istenáldotta művész Tihanyi. A közönség igazi élvezettel figyelte minden mozdulatát, a kiesiségekben is pompásan jellemző művészi játékát s zajos elismeréssel honorálta művészetét. A vendég után szólunk Halasi Mariskáról, aki a tanítónőt játszotta gyönyörűen. A jeles fiatal művész mindvégig játszi könnyűséggel uralkodott nehéz szerepén s annak minden részletét helyes felfogással jellemzően és találóan adta vissza. Épp oly művészettel rajzolta meg a finomabb árnyalatokat, mint a hatalmas, drámai kitöréseket s teljes mértékben megérdemelte a közönség sokszoros tapsait. Méltó partnere volt Gózon Béla az ifjú Nagy szerepében s amilyen természetes volt a duhaj és gögös milliomos parasztfiu, ép olyan hű és igaz volt átalakulása és megfisztulása. A többi szerepek ábrázolói is megállták helyüket s igen jó együttest nyújtottak. Különösen ki kell azonban emelnünk Harasztí Vilmát, Halasi Bélát, Csolnákosi Gyulát és Halasinét. A színházat a közönség zsufolásig megtöltötte.

* **Tájékoztató és tanácsadó kézikönyv az új adótvörvényekről.** Szilágyi Gyula kir. tanácsos, nagybecskereki pénzügyigazgató-helyettes, a jeles szakférfi, a főnti címmel nagyhasznu szakmunkát ír, amelyre nézve most a következő előfizetési felhívást bocsátotta ki:

Az évek hosszu során át várt adóreform ténynyé vált, amennyiben az új adótvörvények szentesítés alatt állanak s mire ezen előfizetési felhívás kézhez vétetik, azok már valószínűleg szentesítve is lesznek. Nagy és mélyreható reformok ezek s a tvörvények, nemcsak az adóügyekkel hivatalból foglalkozók beható tanulmányozását igénylik, de az adózóknak is a legkomolyabban kell azokkal foglalkozniok, már csak azért is, mert az új adóknál a kényszerbevallás, pótdóztatás és bírságok általi büntetés terhe alatt rendeltetett el. Az eddigi bevallások „polgári becsületszó alatt” tétettek meg. Magyarországon azonban senki sem vette komolyan ezen nagyon is komoly kifejezést, senki sem ütközött meg azon, hogy polgári becsületszava mellett soha sem vallotta be valóságos jövedelmét. Az új tvörvények azonban az igaz bevallást kötelezővé teszik s ha a bevallás a pénzügyi közegek által kielégítőnek nem találtatik, fel lesznek azok jogosítva, hogy a bevallásokat záros határidő alatt pótlás végett visszaadják, sőt arra is fel lesznek jogosítva, hogy a bevallásokat, illetőleg az abban kitüntetett adatokat tanukkal, szakértőkkel igazoltassák, vallomás nem adása, vagy valólan adatok bevallása esetében pedig az adózók bírságolásnak, pótmegadóztatásnak, esetleg jövedeki büntető eljárásnak teszik ki magukat.

Ezek elkerülése végett, különösen az első időben nagyon is szükséges lesz, hogy az adózók birtokában legyenek egy oly tanácsadó könyvnek, mely őket teendőikben tájékoztassa és az esetleges büntetések és károsodástól megóvja. Az új adótvörvényjavaslatokat mindjárt megjelenésük után behatóan áttanulmányoztam és elhatároztam, miszerint 38 évi adóügyi gyakorlatomat felhasználom arra, hogy tudásomat és ismereteimet tájékoztató és tanácsadói közrebeszámom, tettem ezt annál is inkább, mert a már előbb megjelent kétredebli szakmunkám is oly kedvező fogadtatásban részesült, hogy azon reményben élhetek, miszerint jelen munkám is eléri azon célt, melyért iratott. A munkámban minden adóalany (adófizetésre kötelezett) útmutatást talál teendőire. A munkához a. b. c. sorrendben útmutatás lesz csatolva, amelyből mindenki megtudhatja, hogy teendőire mely alapon lesz tájékoztatva. A munkámra ugyszólván minden adózónak szüksége lesz, különösen a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, pénzintézetek, kereskedők s mindazok, kik üzleti könyveket vezetnek, vehetik annak különös hasznát. Mivel a munka csak annyi példányban fog kinyomatni, ahány megrendelő jelentkezik, kérem az előfizetési felhívást május 15 ig hozzám visszaküldeni, hogy a nyomtatandó példányok számával tisztában legyek. A munka 1909. évi június hóban fog megjelenni. Akik az előfizetési árt az előfizetési ivvel előre beküldik, azoknak a könyvet bérmentve, a többi megrendelőnek utánvétellel fogom megküldeni. 10 előfizetést gyűjtöknek egy tiszteletpéldányt küldök. A mintegy 320 oldalra terjedő munka előfizetési ára 5 korona. Nagybecskerek, 1909. évi március hó 30-án. Szilágyi Gyula, királyi tanácsos, p. ü. igazgató-helyettes.

* **Tihanyi Miklós második vendégjátéka.** Ma este lép föl másodsor Tihanyi Miklós. Ezuttal a Doktor ur főalakját Puzsért, a betörőt játssza, amely szerepben évekkézelőt már látta is a nagybecskereki közönség Tihanyit s akit akkor is zajosan ünnepelt pompás alakításáért. Bizonyos, hogy ma még nagyobb élvezetben lesz része.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A válság megoldása.

Budapest, április 8. (A „Torontál” ered. távirata.) Politikai körökben beszélnek, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter április 15-én vagy 16-án közös audiencián jelennek meg a király előtt. A két államférfi a válság megoldására egy új formulát terjesztene a király elé s amely állítólag a következő három pontból állana: 1. A bankkérdés kikapcsolása, illetőleg a közös bank szabadalmának meghosszabbítása 1917-ig. 2. A választói jogról szóló tvörvényjavaslat letárgyalása. 3. Tvörvényben való kimondása annak, hogy a külön vámtérületet és a külön bankot 1917-ben létesítik. A forrás szerint, ha ehhez a formulához a király nem járulna hozzá, akkor új választásra kerülne a sor. Az új választásra vonatkozólag más oldalról is azt jelentik, hogy nincs kizárva, hogy legközelebb új választások lesznek.

A bécsi tárgyalások.

Budapest, április 8. (A „Torontál” eredeti táv.) A kormányhoz közelálló forrásból jelentik: Wekerle Sándor és Kossuth Ferenc királyi kihallgatásukat megelőzőleg az osztrák kormány és az osztrák-magyar bank illetékes faktoraival érintkeznek a kartellbank tervét illetőleg. A tárgyalások lefolyását, amelynek eredményességéhez politikai körökben nem sok reményt fűznek, Kossuth és Wekerle saját proppozícióikkal együtt közölni fogják a királylyal, akinek választól aztán természetesen függnek a további teendők. Ezekről azonban ma még annál kevésbbé lehet beszélni, mert hiszen senki, sem a bank-

Kellemes illatu parfümök husvétra

és igen szép napernyők tetszés szerint választhatók

Benó Testvérek ezeltől Kokits A. F. rövid-, divat- és játékarukereskedésében Nagybecskerek.

tárgyalások eredményéről, sem a magyar kormánynak a király elé terjesztendő proposícióról, sem az ezekre nyerendő válasziról, semmi pozitívumot nem tudhat. Világos tehát, hogy minden idevonatkozó hír csak vagy merész, vagy tapogatózó találgatás.

Aponyi nyilatkozata.

Budapest, április 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi párt hivatalos lapja mai számában Aponyi Albert grófnak a bécsi Zeitban megjelent nyilatkozatával szemben azt írja, hogy a koalíciónak nem kell fennmaradni s a bankkérdést nem lehet elodáztatni, hanem azt minden körülmények között most kell megoldani.

A balkáni események.

Budapest, április 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Czettinijéből sürgönyzik: A montenegrói kormány jegyzéket intézett Magyarország és Ausztria czettinjei követéhez, amelyben kijelenti, hogy megnyugszik a hatalmaknak az annexió dolgában való elhatározásában s hozzájárul Szerbia álláspontjához. A jegyzékre monarchiánk követe rögtön válaszolt s azt tudomásul vette.

Budapest, április 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Legujabb szerbiai jelentések szerint Sándor herceg trónörökös legközelebb Bonnba utazik s az ottani egyetemen folytatja két évig tanulmányait.

Budapest, április 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból jelentik, a porta szintén azon az állásponton van, hogy a berlini egyezmény dolgában egy új konferenciának az összehívása tárgytalanná válik.

A német császár és az angol király találkozása.

Budapest, április 8. (A „Torontál” ered. távirata.) Londonból megcáfolják azt a hírt, hogy Vilmos német császár és Edward angol király a nyár folyamán találkozoznának.

Sonnenthal temetése.

Budapest, április 8. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, ott ma délután temették el óriási részvét mellett Sonenthal Adolfot, az elhunyt nagy művészt. A temetésen a király is képviseltette magát Montenuovo herceg hadsegéddel.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 8. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	28.20
Buza (május)	27.84
Buza (októberre)	22.84
Zab (áprilisra)	17.46
Tengeri (májusra)	14.99

Hölgyek és urak

figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre érkezett

ujdonságaimat,

amelyek nálam óriási választékban és mesés olcsó árért szerezhetők be.

Saját készítésű férfi- és gyermeköltönyök, felöltők, nadrágok stb. Különlegességek: Gyermek kosztümökben. Női és leányka felöltők, gallérok ujdonságai a legnagyobb választékban.

Külön mértékosztály, dus szövetválasztékkal.

FRANK LAJOS NAGYBECSKEREK,
(ezelőtt Kovács Gedeon.)

(250—20.18)

Közgazdaság.

Torontálvármegye selyemtenyésztése 1908-ban.

Az orsz. selyemtenyésztési felügyelő jelentése.

Az országos selyemtenyésztési felügyelőség most terjesztette a földmívelési miniszterhez az ország selyemtenyésztésének 1908-ik évi eredményéről szóló jelentését.

A jelentés Torontálvármegyéről a következőket írja:

Torontálvármegyében 205 községben 136.016 darab köztérén álló lombosított szederfa után 18.849 selyemtenyésztő 305.217 kgr. gubót termelt és 633.332 koronát keresett. Átlagos keresete 33 korona; legmagasabb keresete egy tenyésztőnek 211 korona volt. Eddig 8.593.488 koronát fizettünk ki a vármegyében. Részben gondatlanság, részben lombhiány miatt 1114 családnál nem sikerült a tenyésztés. Részint községeknek és magánfeleknek, részint állami és törvényhatósági utak befásítására ez ideig 127.840 drb kiültetésre alkalmas szederfát, 9.340.463 drb 2—3 éves szederfacsemetét osztottunk ki. Ez évben a községi faiskolákból kiültettek 51.586 drb szederfát. Kiültettek köztérre 18.336 drb másnemű fát, pedig a törvény kizárólag szederfák ültetését rendeli el. Ez évben elpusztult 22.952 drb fiatal, 1765 drb öreg szederfa.

Itt felsorolunk néhány selyemtenyésztőt, kik a selyemtenyésztés révén legtöbb keresethez jutottak, részint azért, mivel elegendő szederfalombbal rendelkeztek, részint mivel pontosan betartották a tenyésztés körüli eljárást. Így például: Magyarcszerna községben Lázár József 211 kor. 87 fillért; Györgyháza községben Deutsch Gáspár 181 kor. 04 fillért; Nagyörs községben Wolf Vilmos 179 kor. 82 fillért; Dolova községben Dietel Gotfrid 172 kor. 75 fillért; Lajosfalva községben Szabó József 172 kor. 20 fillért; Muzslya községben Varga József 165 kor. 47 fillért; Nagytörök községben Grunczu Mihály 159 kor. 06 fillért; Rudna községben Tekinder József 154 kor. 64 fillért; Gyála községben Utornik Steva 151 kor. 65 fillért; Gyertyámos községben Schneider József 150 kor. 97 fillért keresett stb.

A vármegyének azon tíz községe, ahol 1908. évben a selyemtenyésztés legjobban sikerült, a következők:

Torontálvásárhely selyemtermelők száma 663, termeltek selyemgubót 9327 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 18.826 kor., esik átlag egy termelőre kereset 28 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 112 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 237.737 korona.

Antalfalva selyemtermelők száma 688, termeltek selyemgubót 8824 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 18.387 kor., esik átlag egy termelőre kereset 26 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 127 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 330.516 korona.

Melencze selyemtermelők száma 373, termeltek selyemgubót 6879 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 14.757 kor., esik átlag egy termelőre kereset 39 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 127 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 169.178 korona.

Sándorégyház selyemtermelők száma 429, termeltek selyemgubót 6490 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 13.386 kor., esik átlag egy termelőre kereset 31 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 101 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 144.690 korona.

Homolicz selyemtermelők száma 684, termeltek selyemgubót 6347 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 12.864 kor., esik átlag egy termelőre kereset 18 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 91 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 263.210 korona.

Muzslya selyemtermelők száma 316, termeltek selyemgubót 6316 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 13.308 kor., esik

átlag egy termelőre kereset 42 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 165 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 85.352 korona.

Dolova selyemtermelők száma 549, termeltek selyemgubót 6082 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 12.385 kor., esik átlag egy termelőre kereset 22 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 172 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 186.285 korona.

Kumán selyemtermelők száma 304, termeltek selyemgubót 6076 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 12.824 kor., esik átlag egy termelőre kereset 42 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 128 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 143.617 korona.

Czrepaja selyemtermelők száma 513, termeltek selyemgubót 5994 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 12.357 kor., esik átlag egy termelőre kereset 24 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 91 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 161.025 korona.

Csenta selyemtermelők száma 336, termeltek selyemgubót 5176 kgr., a selyemtermelők keresete termelt gubóik után 10.887 kor., esik átlag egy termelőre kereset 32 kor., legmagasabb kereset, melyet egy selyemtermelő elért 74 kor., a selyemtenyésztés megkezdése óta a selyemtermelőknek kifizetett 160.872 korona.

Bérlét 10. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 11. előadás.

Nagybecskerek, 1909. évi április hó 8-án:

A DOKTOR UR.

Bohózat 3 felvonásban. — Irta: Molnár Ferenc.

Személyek:

Dr. Sárkány, ügyvéd	— — — —	Gózon Béla
Puzsér, betörő, cliense	— — — —	TIHANYI Miklós
Csátó, re. dörfogalmazó	— — — —	Solymosi Sándor
Cserecsnyés	— — — —	Csolnaki Gy.
Bertalan, jelölt Dr. Sárkány irodájában	— — — —	Virányi Sándor
Földrajztanár	— — — —	Kabos Gyula
Igazgató	— — — —	Halasi Béla
I) rendőr	— — — —	Marosi Henrik
II) rendőr	— — — —	Utasi Tivadar
Sárkányné	— — — —	Halasi Mariska
Lenke, huga	— — — —	Haraszi Vilma
Marosiné, nevelőnője	— — — —	Halasiné Etel
Szobaleány	— — — —	Cs. Gyurcsák E.

Pénteken és szombaton szünet.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Torontálvármegye igen tisztelt tisztikarának, továbbá mindazon ismerősök és barátoknak, kik édes atyám

Virányi Endre József

ny. árvaszéki ülnök elhalálózása által fájdalomban részvétükkel velem osztoztak és ez által vigaszban részesítettek, ez uton fogadják hálás köszönetem őszinte nyilvánítását.

Nagybecskerek, 1909. évi ápril hó 8-án.

özv. Braun Vilmosné
sz. Virányi Flóra.

348—1.1

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker puddingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitűnő ízű és olcsó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vaníliaonkra a 12 fillér, csokoládé, puddingok, tej, sanceok és krémek vanilliozására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vanília-shote-t. Egy csomag tartalmaz megfelelő 2—3 shot jó vaníliaonk.

Minden egyes csomaghoz pontos és kimerítő használati utasítás van. Kapható ugyancsak minden gyarmatára és fűszerkereskedésben. Receptek ingyen.

17—16.6

DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.

Hirdetmény.

Ittvárnok községre nézve az 1892: XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokos tulajdonjogának a tljkvekben való bejegyzése és a tkvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891: XVI. t.-c. 15. §. a) p.-ban foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889: XXXVIII. t.-c. 7. §. és az 1891: XVI. t.-c. 15. §. b) p. alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886: XXIX. t.-c. 22. §. alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket 6 hónap alatt, vagyis az 1909. évi október hó 9-ik (kilenc) napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásukat 6 hónap alatt, vagyis 1909. évi október 9-ik (kilenc) napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. p.-ban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkvi hatósághoz 6 hónap alatt, vagyis 1909. évi október 9-ik (kilenc) napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerűsmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

Nagybecskereken, a kir. törvsz. mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi március hó 31-én.

Rektorisz,
kir. törvszéki bír.

Szöllőkaró.

Mindennemű épületfa, lécs és deszka. Szerszám-, bognár-, mű- és tűzifa. Szén és kovácszsén.

(313-12.5)

KAPHATÓ:

KURLÄNDER IMRE

NAGYBECSKEREK,

Korona-utca, Gizellapart és Aradáci-utcai raktáraiban.

7 korona

egy pár női schewro félcipő
bármely formában

WEINBERGER K.

CIPŐRAKTÁRÁBAN

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Amerikai
női
cipők.

Amerikai
férfi
cipők.

Képes árjegyzék ingyen. :: Postai szétküldés utánvétellel.

Telefon 237.

266-x.14

Telefon 237.

1701/1909. sz.

347-2.1

Pályázati hirdetmény.

Csenta községben üresedésbe jött községi segédjegyzői, községi irnoki és községi irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket és eddigi szolgálatukat igazolva, kérvényüket f. évi április 20-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a későn érkezettekkel nem fogom figyelembe venni.

A segédjegyző fizetése 1000 korona, lakbér 120 kor., utiátalánya 50 kor., azonkívül 2 öl kemény tűzifa járandósága van; az irnok fizetése 800 kor., az irnok-végrehajtó fizetése szintén 800 kor.

A választást mind a három állásra nézve f. évi apr. hó 26-án d. e. 9 órakor fogom Csenta községházánál megtartani.

Antalfalva, 1909. évi április hó 5.

Zsiross, főszolgabíró.

Hirdetmény.

Április 15-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverés alá kerül a helybeli kir. törvényszéknél (földszint 25. ajtó.)

- 1. a 459. sz. ház és
- 2. egy 4 hold 1400 □-ölnyi szőlőbirtok a Felső-Muzslyában.

A közelebbi feltételek a helybeli kir. törvényszéknél tekinthetők meg 13296/1908. tkvi szám alatt.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy a „Nagyszebeni földhitelintézet” amortizációs kölcsöne esetleg a birtokon továbbra is meghagyható.

335-3.3

1909. évi május hó 1-elő. lesz kaphato!

Magyar forrás. **Hugyhajtó és hugsavoldó** Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon ke lemes, tiszta izü, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványv. z.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalmu következtében sikerrel alkalmazható vese-, hugykó- és hólyagbajok esetében, továbbá a léző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforras-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES**. Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsselen, Páris, London, Newyork, Ostendben.

Telefon Eperjesen : 74.

Telefon Budapesten 111-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

327-100.3

„JANUS”

BÉCSI KÖLCSÖNÖS ÉLET-
:: BIZTOSÍTÓ INTÉZET. ::

Alapított 1839-ben.

● Biztonsági alap 35 millió kor. ●

Van szerencsénk szives tudomásra hozni, hogy Nagybecskereken Torontálmegeye részére főügynökséget létesítettünk s annak vezetésével

Steiner Miksa urat

biztuk meg.

345-1.1

Olcsó díjak. :: Modern kötvényfeltételek.
Az összes nyemének kizárólag a biztosítottakat illet meg.

Torontálmegeyei főügynökség:

Steiner Miksa Nagybecskerek,

(iroda cukorkagyár épületben) aki szivesen szolgál minden irányban részletes felvilágosítással.